

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V. 21.534/2017/8.

A tanács tagjai: dr. Molnár Ambrus a tanács elnöke, dr. Magosi Szilvia előadó bíró, dr. Madarász Anna bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Kaszás Dániel Ügyvédi Iroda ; ügyintéző: dr. Kaszás Dániel ügyvéd)

Az alperes:

Az alperes képviselője: Oppenheim Ügyvédi Iroda: dr. Farkas Zsolt ügyvéd)

A per tárgya: vételár megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: az alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 35.Gf.40.523/2016/8.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 24.G.40.319/2014/95., 24.G.40.319/2014/100.

Rendelkező rész

- A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.
- Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül a felperesnek 1.905.000 (egymillió-kilencszázötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A perben nem álló (a továbbiakban: SP) és az alperes között 2009. január 1-jével hatályba lépett a felek 2002. január 2-i megállapodását hatályon kívül helyező szállítási és forgalmazási szerződés (a továbbiakban: Forgalmazási Szerződés). Az új megállapodás írásba foglalt feltételei szerint az SP megbízta az alperest a Forgalmazási Szerződés „A” jelű mellékletében felsorolt termékeknek a bulgáriai magánpiacon és adott esetben a nyilvános piacon történő értékesítésével, illetve forgalmazásával. A Forgalmazási Szerződés értelmében az alperes a termékeket a saját nevében és a saját számlájára vásárolhatta meg közvetlenül az SP-től vagy annak általa kijelölt kapcsolt vállalkozásától. A Forgalmazási Szerződés tartalmazta, hogy az az alperes részére nem biztosít kizárólagosságot, ezért az SP a bulgáriai piacon történő értékesítés, illetve forgalmazás céljából a termékeket más személyeknek, vagy szervezeteknek is értékesítheti. A Forgalmazási Szerződés 2. cikkének 2.4. pontja szerint az alperest a megállapodás nem jogosítja fel arra, hogy az SP-t a kormányzati pályázatokon való részvétel során Bulgáriában képviselje és általában nem tartalmazza

azt a jogot, hogy a termékeket a bulgáriai nyilvános piacon értékesítse. Amennyiben az SP felkéri az alperest, hogy a nevében a nyilvános piacon bármilyen tevékenységet végezzen, akkor a felek írásban kiegészítő szerződést kötnek, melynek sablonját a Forgalmazási Szerződés „D” jelű melléklete tartalmazza. A Forgalmazási Szerződés 3.2. pontja tartalmazza, hogy az alperes az SP-től megrendelt összes termék után - mely termékek szállítását az SP hajtja végre - fizetést teljesít a 6. cikkben foglaltak szerint. A 6. cikk 6.1. pontjában a szerződő felek rögzítették, hogy a megállapodás aláírásának időpontjában nem tudják meghatározni a nyilvános piacon alkalmazandó árakat, melyek több tényezőtől függenek, ezért a nyilvános piacon történő eladások tekintetében megállapodnak abban, hogy bármely állami hatóság által meghirdetett pályázatra való jelentkezés vagy ajánlattétel előtt külön megvitatják és megtárgyalják az ilyen pályázat vagy ajánlat esetében alkalmazandó pénzügyi feltételeket. Ezt követően pedig a kiegészítő szerződésen keresztül hivatalossá teszik a termékek árát, valamint minden egyéb feltételt. Ha a felek között nem születik megállapodás, az SP dönthet úgy, hogy nem vesz részt az ilyen pályázaton vagy szerződésben. A Forgalmazási Szerződés 16. cikkében a szerződő felek rögzítették, hogy az a Francia Köztársaság törvényein alapszik, értelmezése a francia jog szerint történik, a békés úton nem rendezhető jogvitáikat pedig a lyoni bíróságok előtt kell rendezniük. A Forgalmazási Szerződés 18. cikkében rögzítésre került továbbá, hogy annak módosítása csak a szerződő felek képviselői által aláírt kiegészítő záradékkal lehetséges. A Forgalmazási Szerződés 18.6. pontja pedig azt tartalmazza, hogy a felek között nem létezik és nem is lesz semmilyen szóbeli nyilatkozat, kijelentés, garancia, kötelezettségvállalás vagy megegyezés a Forgalmazási Szerződésben foglaltakon és annak írásbeli módosításain kívül.

- [2] A csoport tagjaként az SP kapcsolt vállalkozásának tekintendő felperes és az alperes között 2009. február 1-jén ideiglenes szállítási és forgalmazási megállapodás (a továbbiakban: Ideiglenes Szerződés) jött létre, melynek preambulumban a felek rögzítették: az SP és az alperes 2009. január 1-jén Forgalmazási Szerződést kötött, mely szerint az alperes vállalta az SP oltóanyagok forgalmazását Bulgáriában, valamint az SP jogot biztosított a felperesnek az ilyen oltóanyagok nem kizárólagos jelleggel történő eladására és leszállítására ügyfelei - beleértve az alperest - számára; az alperes az oltóanyagot vagy közvetlenül az SP-től vagy az SP-vel való egyeztetést követően a felperestől vásárolhatja meg; a felperes és az alperes forgalmazási megállapodást készülnek kötni egymással, azonban azt még nem véglegesítették, ugyanakkor az alperes hajlandó megvásárolni a felperestől az SP-től megrendelt oltóanyagokat, ezért a felek az általuk megkötendő forgalmazási megállapodás létrejöttéig az Ideiglenes Szerződésben határozzák meg azokat a feltételeket, amelyek mellett a felperes eladja, az alperes pedig megvásárolja tőle az „A” jelű függelékben felsorolt termékeket a bulgáriai magánpiacon - illetve a felek közötti megegyezés függvényében a nyilvános piacon - történő értékesítés és forgalmazás céljából. Az Ideiglenes Szerződés célja (1. cikk) azon feltételek meghatározása, melyek mellett az SP által nagykereskedelmi tevékenységgel megbízott felperes az „A” függelékben felsorolt termékeket az alperes részére biztosítja, az alperes pedig megvásárolja a termékeket a felperestől a bulgáriai magánpiacon - illetve adott esetben, a felek közötti megegyezés függvényében, a nyilvános piacon - történő értékesítés és forgalmazás céljából.
- [3] Az Ideiglenes Szerződés általános feltételeit tartalmazó 2. cikk második bekezdésében a felek rögzítették, hogy abban az esetben, ha az SP felkéri a felperest, hogy adja el a termékeket az alperesnek, a felek megállapodnak abban, hogy a Forgalmazási Szerződés rendelkezései értelemszerűen alkalmazandóak a termékeknek a felperes által az alperes részére az Ideiglenes Szerződés szerint történő értékesítésére is. Az Ideiglenes Szerződés 2. cikkének harmadik bekezdése tartalmazza: az alperes az Ideiglenes Szerződés egyéb ellenkező rendelkezései ellenére a felperestől megvásárolt és a felperes által a részére leszállított termékek tekintetében vállalja betartani a Forgalmazási Szerződés feltételeit és elismeri, hogy a felperes az abban foglalt jogokat jogosult érvényesíteni, a kötelezettségeket pedig köteles teljesíteni, mintha az ilyen Forgalmazási Szerződés részese lenne.

- [4] Az Ideiglenes Szerződés 3.1.2. pontjában a felek kikötötték, hogy amennyiben közöttük a nyilvános piacon történő értékesítés tárgyában megállapodás jön létre, a Forgalmazási Szerződésben előírttal azonos módon megállapodnak abban, hogy egy kiegészítő szerződés megkötésével hivatalossá teszik a megállapodásukat, melynek mintáját az Ideiglenes Szerződéshez csatolt „B” függelék tartalmazza.
- [5] A 3.3. pontban a felek az alkalmazandó jog tekintetében abban állapodtak meg, hogy az Ideiglenes Szerződés Magyarország törvényein alapszik, értelmezése a magyar jog szerint történik, az Ideiglenes Szerződésből eredő, vagy azzal kapcsolatos, békés úton nem rendezhető jogvitákat pedig a magyarországi illetékes bíróság előtt kell rendezniük.
- [6] Az alperes és a Bolgár Egészségügyi Minisztérium között létrejött közbeszerzési szerződéshez kapcsolódóan a felperes 2012. évben különböző oltóanyagokat szállított az alperesnek, aki az oltóanyagok ellenértékéről kiállított felperesi számlákból 2.197.860,7 eurót nem fizetett ki. A felperes 2013. június 14-én felszólította az alperest tartozása kiegyenlítésére, az alperes azonban a felszólításra sem teljesített.
- [7] Az SP az alperessel kötött Forgalmazási Szerződést a 2012. szeptember 25-én kelt levelével 2012. december 31. napjára felmondta.
- [8] Az alperes 2013. július 26-án pert indított a Szófia Városi Bíróságon az SP-vel és a jelen per felperesével szemben 642.151,9 euró kártérítés megfizetése iránt. A Szófia Városi Bíróság a pert a bolgár bíróság joghatóságának hiányára tekintettel megszüntette, a jelen per alperese részéről a határozattal szemben előterjesztett felülvizsgálati kérelmet pedig a Bolgár Legfelsőbb Semmítőszék a 2015. november 25. napján meghozott végzésével elutasította.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [9] A felperes az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 277. § (1) bekezdésére, 298. §-ára, 299. §-ára, 318. §-ára, 301. § (1) bekezdésére alapított keresetében az Ideiglenes Szerződés alapján az alperesnek leszállított oltóanyagok ellenértékéből még ki nem egyenlített 2.197.860,7 euró és járuléka megfizetésére kérte kötelezni az alperest.
- [10] Álláspontja szerint az Ideiglenes Szerződés 3.3. pontjában rögzített joghatósági kikötésre tekintettel a Pp. 41. § (1) bekezdése, az 1979. év 13. törvényerejű rendelet 62/F. § (1) bekezdése és a 44/2001/EK rendelet 23. cikk (1) bekezdése szerint megállapítható a magyar bíróság kizárólagos joghatósága a perre. Az Ideiglenes Szerződést kötő felek szándéka arra irányult, hogy e szerződés alapján fennálló jogviszonyukat alárendeljék a Forgalmazási Szerződés rendelkezéseinek és ezeket a rendelkezéseket alkalmazzák egymás közti jogviszonyukra még abban az esetben is, ha az Ideiglenes Szerződés valamely rendelkezése a Forgalmazási Szerződés rendelkezéseivel esetlegesen ellentétes lenne. A Forgalmazási Szerződés rendelkezéseinek hatálya kiterjedt a nyilvános piacra irányuló oltóanyag-szállításokra, amelyeknek az alapja a Forgalmazási Szerződés mellett a felperes és az alperes viszonylatában az Ideiglenes Szerződés is volt. Tény, hogy a felperes az Ideiglenes Szerződés alapján oltóanyagot szállított az alperesnek a bolgár nyilvános piacon való továbbértékesítés céljára. Az oltóanyagot az alperes átvette, továbbértékesítette a Bolgár Egészségügyi Minisztérium részére közbeszerzési eljárás keretében. Az alperes soha nem vitatta a felperes azon jogát, hogy részére az Ideiglenes Szerződés alapján a bolgár nyilvános piacon való továbbértékesítés céljára oltóanyagot szállítson. Az oltóanyag szállításokhoz kapcsolódóan a felperes által kiállított számlákon azok a termékek, ár, mennyiség és fizetési határidő került feltüntetésre, melyekben az SP az alperessel kiegészítőleg írásban megállapodott (A/21. szám alatt csatolt „Árlista 2012 Bulgária” elnevezésű megállapodás). A felperes által kiállított számlákon szereplő feltételeket az alperes szintén nem vitatta és azt sem vonta kétségbe mindez ideig, hogy az Ideiglenes Szerződés alkalmazandó lenne a közte és a felperes között fennálló jogviszonyra. Az

alperes a felperes által kibocsátott első számla egy részét kifizette, a másik részét és a többi számla kifizetését pedig nem azon az alapon tagadta meg, hogy az Ideiglenes Szerződés hatálya nem terjed ki az oltóanyag szállításokra, ezért a felperesnek nincs joga számlát kiállítani, hanem arra hivatkozott, hogy az SP-vel szemben követelése áll fenn.

- [11] Az alperes joghatósági kifogást terjesztett elő, melyet azzal indokolt, hogy a nyilvános piacon történő értékesítésre mind a Forgalmazási Szerződés, mind az Ideiglenes Szerződés írásbeli kiegészítő szerződés megkötését írta elő. Ilyen írásbeli kiegészítő szerződést azonban a felek nem kötöttek. A szóbeli megállapodást a felek soha nem írták le, annak egyes feltételeit azonban - a megállapodás megkötése után - természetesen egyes okiratokban szerepeltették. Az egyoldalú, töredékes nyilatkozatok írásbeli szerződésnek nem tekinthetők. Az, hogy a felperes milyen tartalommal állít ki számlát, semennyiben nem igazolja a felek korábbi megállapodását. Különösen nem igazolja azt, hogy korábban írásbeli megállapodás jött volna létre az SP és az alperes között. A joghatósági kikötés nem vonatkozhat a szóban megkötött megállapodásra, a szóbeli megállapodás ugyanis nem lehet az alapjogviszony kiegészítése, már pusztán az alapjogviszony által támasztott alaki követelmények miatt sem. A Forgalmazási Szerződésre a francia jog irányadó, ezért azt a kérdést, hogy a felperes által hivatkozott okiratok alapján írásban létrejött szerződésről lehet-e beszélni, a francia jog alapján kell eldönteni. Az alperes álláspontja szerint nem jött létre írásbeli szerződés a kiegészítő szerződés tartalmával az SP és az alperes között. A szóbeli megállapodásra a felek joghatósági megállapodása nem terjeszthető ki, még ha a szerződéses rendelkezések a felek megállapodásával „elkölcsonzótnak” is lennének tekinthetők.
- [12] Az alperes érdemi védekezése szerint a felperes nem rendelkezik keresetőségi joggal, mivel a szállításokra az alperes és az SP közötti szóbeli közbeszerzési megállapodás alapján került sor. Közbeszerzési (nyilvános piaci) értékesítésre nézve mind a Forgalmazási Szerződés, mind az Ideiglenes Szerződés külön, saját kiegészítő mellékletet tartalmaz. Az Ideiglenes Szerződés rendelkezik arról, hogy az SP eldöntheti, a termék szállítása általa vagy a felperes által történjen, és azt is rögzíti, hogy az általános feltételek az Ideiglenes Szerződés speciális rendelkezése hiányában irányadók, így a Forgalmazási Szerződés rendelkezései az alperesre nézve a felperes általi szállítások tekintetében ilyen eltérő rendelkezés hiányában kötelezők. Az Ideiglenes Szerződés 3.1.2. pontja külön, speciális rendelkezést tartalmaz a nyilvános piacon történő értékesítésre alkalmazandó feltételekre. E rendelkezés szerint, ha a közbeszerzési piacra való szállításról van szó, akkor a felperesnek kell az alperessel megállapodni a kiegészítő szerződés megkötésével. A közbeszerzési piacra vonatkozó szállítások tekintetében ugyanakkor nem vitatottan az SP állapodott meg az alperessel. E megállapodás alapján a felperes nem érvényesíthet jogot az alperessel szemben.
- [13] Arra az esetre, ha érveit a bíróság aaptalannak találná és a keresetet érdemben bírálná el, az alperes beszámítási kifogást terjesztett elő több, egymástól független jogalapon. Elsődlegesen az SP-vel kötött 10 évre szóló szóbeli együttműködési megállapodás megszegéséből eredő kártérítési igényt érvényesített. Másodlagosan a saját kereskedelmi ügynöki minőségére alapított pénzügyi kiegyenlítés iránt támasztott igényt. Harmadlagosan a felperes hibás teljesítése (a szerződésben foglaltaktól rövidebb szavatossági idejű termékek szállítása) miatt a Bolgár Egészségügyi Minisztérium által vele szemben érvényesített kötbérek kifizetéséből származó kártérítési igényét számította be a felperes követelésébe. Álláspontja szerint amennyiben fennáll a felperes keresetőségi joga az SP által kötött megállapodásra vonatkozóan, akkor a jogok és kötelezettségek érvényesítését az SP és az alperes közötti szerződésre nézve a felperesre kiterjesztő konstrukciót az alperes és az SP közötti 10 évre szóló szóbeli együttműködési megállapodásra is alkalmazni kell. Ha

a felek jogviszonyrendszere alapján a felperes jogosult fellépni az alperessel szemben, akkor az e szerződésekből fakadó igényeket az alperes ugyanúgy érvényesítheti a felperessel szemben.

- [14] A felperes a beszámítási kifogás elutasítását kérte. Álláspontja szerint az alperes a 10 évre szóló szóbeli megállapodás kapcsán nem a megfelelő féllel szemben kíván követelést érvényesíteni. Az alperes soha nem kötött kereskedelmi ügynöki szerződést sem az SP-vel, sem a felperessel, csakis disztribútori megállapodást. Az alperes által csatolt dokumentumok azt nem bizonyítják, hogy a kötbérkövetelésnek az az oka, hogy a felperes rövid szavatossági idővel szállította le az oltóanyagokat az alperes részére.

Az első- és másodfokú ítélet

- [15] Az elsőfokú bíróság kijavított ítéletével helyt adott a keresetnek, az alperes pergátló kifogását és beszámítási kifogását alaptalannak találta, az alperest 5.411.643 forint perköltség fizetésére kötelezte.
- [16] Indokolásában utalt arra, hogy az alperes Pp. 157/A. § (1) bekezdésére alapított permegszüntetési kérelmét a 76-III. számú végzésével elutasította. Álláspontja szerint tényként volt megállapítható, hogy a nyilvános piacon történő értékesítés vonatkozásában a felek között nem jött létre külön írásbeli szerződés, ugyanakkor nem volt vitás, hogy a felperes a nyilvános piacra szánt perbeli árut az alperesnek leszállította, aki azt átvette és a Bolgár Egészségügyi Minisztérium részére tovább értékesítette. Az Ideiglenes Szerződésbe foglalt joghatósági kikötés tekintetében nincs jelentősége annak, hogy a peres felek nem a kiegészítő megállapodás sablon szövegében rögzítettek szerint határozták meg az értékesítésre kerülő termékek nevét és árát, hanem egyéb módon. A kiegészítő megállapodás ugyanis csak a felek között létrejött Ideiglenes Szerződés kiegészítését szolgálta, az alapjogviszonyt nem érintette. Az Ideiglenes Szerződésben a peres felek mind a nyilvános, mind a magánpiacon való értékesítés vonatkozásában kikötötték a magyar bíróság joghatóságát, ezért az alperes által előterjesztett joghatósági kifogás nem volt alapos.
- [17] Az elsőfokú bíróság alaptalannak találta a felperes keresetösségi jogának hiányával kapcsolatos alperesi érvelést is. Az Ideiglenes Szerződés felperes által csatolt fordítását vette alapul, mivel az alperes a per megindítását követően két évvel hivatkozott először annak helytelenségére és ezzel egyidejűleg nem csatolta be a szerződés hiteles magyar fordítását. A vitatott szerződési rendelkezésnek ugyanakkor álláspontja szerint nem volt perdöntő jelentősége. Az Ideiglenes Szerződés preambulumbelisései alapján az alperes a termékeket vagy közvetlenül az SP-től, vagy a vele való egyeztetést követően a felperestől vásárolhatta meg. A felek az általuk megkötendő forgalmazási megállapodás létrejöttéig kívánták meghatározni azokat a feltételeket, amelyek mellett a felperes a termékeket eladja, az alperes pedig tőle megvásárolja. A felperes keresetösségi jogának fennállását ezen túlmenően annak ténye támasztotta alá, hogy az Ideiglenes Szerződés alapján szállította le az oltóanyagokat a bolgár nyilvános piacon való továbbértékesítés céljára, az alperes pedig azokat átvette és a közbeszerzési eljárásban tovább értékesítette, a felperes által kiállított számlákat befogadta és azok egy részét kiegyenlítette. A rendelkezésre álló okirati bizonyítékokra tekintettel a keresetösségi jog körében az alperes által felajánlott további tanúbizonyítás szükségtelen volt. Az alperes a Ptk. 200. § (1) bekezdése, 198. § (1) bekezdése, 201. § (1) bekezdése alapján köteles a leszállított termékek még ki nem egyenlített vételárának megfizetésére.
- [18] A beszámítási kifogás vonatkozásában az elsőfokú bíróság a Forgalmazási Szerződés preambulumban, 1. cikkében, 2.2. pontjában, 18.9., 18.10. pontjában foglaltakra hivatkozással elsőként arra mutatott rá, hogy a peres felek között nem kereskedelmi ügynöki szerződés, hanem atipikus disztribútori szerződés jött létre, melyre a Ptk. szállítási és megbízási szerződésekre vonatkozó rendelkezései az irányadók. Az alperes ehhez képest az őt, mint kereskedelmi ügynököt

megillető jutalék elvesztéséből eredő állítólagos kára megtérítését a felperestől alappal nem követelhetette.

- [19] Megalapozatlan az alperes által hivatkozott, 10 évre szóló szóbeli megállapodás megszegésére alapított kártérítési igény is. A Pp. 3. § (3) bekezdése és a 164. § (1) bekezdése alapján a felperes tagadásával szemben az alperest terhelte a szóbeli megállapodás létrejöttének bizonyítása, melynek az eljárás során nem tudott eleget tenni. A Forgalmazási Szerződés 18.2. pontja szerint a megállapodás módosítása csak a felek képviselői által aláírt kiegészítő záradékkal lett volna lehetséges, míg a 18.6. pont kimondja: a felek között nem létezik és nem is lesz szóbeli kijelentés, nyilatkozat, garancia vagy megegyezés. Az alperes állítása szerint az állítólagos szóbeli megállapodás közte és az SP között jött létre, melyből az következik, hogy a megszegéséből eredő igény nem a felperessel szemben, hanem az SP-vel szemben lenne érvényesíthető.
- [20] A hibás teljesítésre alapított kártérítési igényvel összefüggésben az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy az alperes által csatolt okirati bizonyítékok nem voltak alkalmasak annak igazolására, hogy a felperes nem szerződésszerűen teljesített, továbbá, hogy az alperesnek ezzel okozati összefüggésben keletkezett kötbérfizetési kötelezettsége a Bolgár Egészségügyi Minisztérium felé. Az elsőfokú bíróság e körben utalt még a Forgalmazási Szerződés 10.2., 13.1., 13.2. pontjában foglaltakra is.
- [21] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, az alperest 1.905.000 forint másodfokú perköltség fizetésére kötelezte.
- [22] Indokolása szerint az elsőfokú bíróság a kereset megalapozott elbírálásához szükséges mértékben a tényállást feltárta, azt helyesen állapította meg és helytállóak az így megállapított tényállásból levont jogi következtetései is. A fellebbezésben felhozottak nem szolgálhattak alapul az eljárási szabálysértés nélkül meghozott, megalapozott és érdemben helyes döntés megváltoztatásához, vagy hatályon kívül helyezéséhez. Ezért az elsőfokú ítéletet a Pp. 254. § (3) bekezdésében foglaltakra utalással, helyes indokai alapján hagyta helyben.
- [23] A fellebbezésben előadottakra tekintettel elsődlegesen azt emelte ki, hogy az alperes helytállóan hivatkozott arra, miszerint az Ideiglenes Szerződésben foglalt joghatósági kikötés csak az e szerződés alá tartozó jogviszonyokra alkalmazható. Téves azonban az alperesnek az az érvelése, hogy a perbeli követelés nem az Ideiglenes Szerződés hatálya alá tartozó jogviszonyból származik. Az Ideiglenes Szerződés preambuluma és 2. cikkébe foglalt rendelkezésekből megállapítható, hogy a felperes perbeli követelésének alapjául szolgáló szállításokra az Ideiglenes Szerződés alapján került sor, a követelés e szerződés hatálya alá tartozó jogviszonyból származik. Ezt a megállapítást nem cáfolja az a tény, hogy az alperes először az SP-vel állapodott meg a szállítás konkrét feltételeiben, mivel az alperes az Ideiglenes Szerződés 2. cikkének első bekezdésében elismerte, hogy „a S. P. egyedül felelős annak megállapításáért, hogy a Termékek értékesítése és szállítása a S. P. vagy a S.-A. által történjen-e”. Az Ideiglenes Szerződés 2. cikkének második bekezdésében foglaltak pedig helyesen akként értelmezhetők, hogy az SP azt követően, hogy megállapodott az alperessel a bolgár nyilvános piacra történő szállítások feltételeiről, szabadon dönthetett arról, hogy a szállításokat maga teljesíti, vagy azokat a felperesen keresztül bonyolítja. Ez utóbbi esetben pedig a peres felek jogviszonyát a Forgalmazási Szerződés és az Ideiglenes Szerződés együttesen szabályozta, figyelemmel az utóbbi 2. cikkének harmadik és negyedik bekezdésére. A másodfokú bíróság álláspontja szerint mindezekből az következik, hogy attól függetlenül, hogy a szállítások konkrét feltételeiben az alperes először az SP-vel állapodott meg, e szállításokra vonatkozóan a jogviszony a felperes és az alperes között jött létre azáltal, hogy - az Ideiglenes Szerződés 2. cikkébe foglaltak alapján - az SP és az alperes közötti megállapodás a felperes és az alperes közötti Ideiglenes Szerződés részévé vált, melynek következtében arra az Ideiglenes Szerződésbe foglalt joghatósági kikötést is alkalmazni kellett. Ezt a jogi helyzetet az alperes is elismerte azzal, hogy a

felperes által leszállított termékeket átvette, az azokról kiállított felperesi számlákat befogadta és részben kiegyenlítette.

- [24] Az alperes alaptalanul állította, hogy közte és az SP között nem jött létre a Forgalmazási Szerződés hatálya alá tartozó megállapodás a bolgár nyilvános piacra történő szállításokra vonatkozóan. A felperes helytállóan hivatkozott a fellebbezési ellenkérelmében arra, hogy a Forgalmazási Szerződés olyan kikötést nem tartalmazott, amely szerint a kiegészítő megállapodás kizárólag a „B” jelű mellékletben szereplő mintában szó szerint megegyező tartalommal köthető meg. Ezért az A/21. szám alatt csatolt „Árlista 2012 Bulgária” megjelölési okirat aláírásával a Forgalmazási Szerződéshez kapcsolódó, a bolgár nyilvános piacra vonatkozó kiegészítő megállapodás az SP és az alperes között létrejött, figyelemmel arra is, hogy a szerződés kiegészítésének ez a módja megfelelt a 2002. óta fennálló gyakorlatnak. Az így létrejött megállapodás azonban nem egy önálló, a Forgalmazási Szerződéstől független szerződés volt, hanem annak kiegészítése, amely ezáltal a Forgalmazási Szerződés részének minősül. Az Ideiglenes Szerződés 2. cikkének második és harmadik bekezdésében foglaltakkal a peres felek a Forgalmazási Szerződés rendelkezéseit az Ideiglenes Szerződés részévé tették, a bolgár nyilvános piacra vonatkozó kiegészítő megállapodás is részévé vált a közöttük létrejött Ideiglenes Szerződésnek. Mindezek mellett a magyar bíróságok joghatóságának fennállását támasztotta alá a Bolgár Legfelsőbb Semmítőszék végzése (F/27. számú írat), melyben - egyebek mellett - az került megállapításra, hogy „a bolgár bíróság nem illetékes a vita vizsgálatára”.
- [25] A keresetösségi jog vonatkozásában a másodfokú bíróság azt emelte ki, hogy a követelés alapjául szolgáló jogviszony a felperes és az alperes között jött létre, ezért az abból származó igényét a felperes jogszerűen érvényesíthette az alperessel szemben. Az Ideiglenes Szerződés preambulumban és a 2. cikkében foglaltak helyes értelmezése alapján a jogviszony azáltal is létrejöhetett a peres felek között, hogy a Forgalmazási Szerződés rendelkezéseit - köztük nyilvános piacra vonatkozó kiegészítő megállapodás rendelkezéseit is - az Ideiglenes Szerződés részévé tették. Ez a tény szükségtelenné tette, hogy külön is megállapodjanak a nyilvános piacra történő szállítások feltételeiről. Az SP és az alperes között létrejött kiegészítő megállapodásnak a saját szerződésükbe történő „beemelésevel” ugyanis azok ettől függetlenül részévé váltak a közöttük létrejött jogviszonynak. Az a tény, hogy a felperes a számláin az SP és az alperes közötti kiegészítő megállapodásban szereplő teljesítési határidőt tüntette fel, nem cáfolta, hanem alátámasztotta azt a megállapítást, miszerint a Forgalmazási Szerződés részét képező kiegészítő megállapodás a peres felek közötti jogviszonynak is a részévé vált.
- [26] A felek között kialakult fordítási vita érdemben nem befolyásolta a keresetösségi jog fennállását, mivel az Ideiglenes Szerződés egyéb rendelkezései és a peres felek magatartása (szállítás, számlázás, részteljesítés) alapján a felperes keresetösségi jogának fennállta, az alperes által benyújtott fordítás elfogadása esetén is megállapítható volt. A tanúbizonyítás mellőzésével az elsőfokú bíróság nem követett el eljárási szabálysértést, mivel a felperes keresetösségi jogának tisztázásához szükségtelen lett volna további bizonyítás lefolytatása.
- [27] A kártérítésre alapított beszámítási igény megalapozottságához az alperesnek mindenképp az általa hivatkozott szóbeli együttműködési megállapodás létrejöttét kellett volna bizonyítania. Az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű értékelése és mérlegelése alapján helyesen állapította meg, hogy az alperes a 10 évre szóló szóbeli együttműködési megállapodás létrejöttét nem tudta bizonyítani, melyre tekintettel e megállapodás megszegésére alapított kártérítési igénye sem lehetett megalapozott.
- [28] Az alperesnek az őt mint kereskedelmi ügynököt megillető jutalék megtérítésére vonatkozó követelése vonatkozásában az elsőfokú bíróság helyesen hivatkozott a 2000. évi CXVII. törvény (Ügynöki tv.), valamint a Forgalmazási Szerződés rendelkezéseire és helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a szerződés - tartalma alapján - nem tekinthető kereskedelmi ügynöki szerződésnek, így arra az Ügynöki tv. rendelkezései nem alkalmazandók. A felek között létrejött

szerződés minősítését a másodfokú bíróság annyiban pontosította, hogy a megállapodás nem atipikus szerződés, hanem a szállítási és megbízási szerződések elemeit tartalmazó vegyes kötelemnek tekinthető.

- [29] A hibás teljesítésre alapított beszámítási igény megalapozottságához az alperesnek nemcsak azt kellett bizonyítania, hogy a minisztérium felé kötbérfizetési kötelezettsége keletkezett, hanem azt is, hogy erre a felperes nem szerződésszerű teljesítése miatt, azzal okozati összefüggésben került sor. Az alperes által csatolt okirati bizonyítékok alapján azonban csak a kötbérfizetési kötelezettség keletkezésének tényét lehetett megállapítani, azt azonban nem, hogy ez a felperes nem szerződésszerű teljesítése miatt következett be. Az elsőfokú bíróság a bizonyítási teher szabályait helyesen alkalmazta. A felperes által leszállított termékeket ugyanis az alperes átvette és azokat a minisztériumnak tovább értékesítette. A felperes a hibás teljesítés tényét vitatta, ezért a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy a felperes teljesítése nem volt szerződésszerű.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [30] Az alperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 157/A. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel a per megszüntetését és a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését kérte annak okán, hogy a perre a magyar bíróság joghatósága nem áll fenn. Másodlagos fellebbezési kérelme a jogerős ítélet hatályon kívül helyezésére irányult figyelemmel arra, hogy a joghatóság hiányában hozott érdemi döntés az eljárási szabályokat lényegesen sérti. Harmadlagosan azt kérte, hogy a Kúria helyezze hatályon kívül a jogerős ítéletet és utasítsa el a keresetet a felperes keresetösségi jogának hiánya miatt. Negyedlegesen helyezze hatályon kívül a jogerős ítéletet és az elsőfokú bíróságot a felperes keresetösségi joga tisztázásához szükséges bizonyítási eljárás lefolytatására és újabb határozat hozatalára utasítsa. Ötödlegesen kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását a kártérítés jogalapján érvényesített beszámítási kifogás összességének és ezzel együtt a keresettel érvényesített jog jogalapjának és összességének tisztázására. Hatodlagosan az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság utasítását kérte a pénzügyi kiegyenlítés jogalapján érvényesített beszámítási kifogása összességének és ezzel együtt a keresettel érvényesített követelés jogalapjának és összességének tisztázására. Hetedlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a kereset elutasítását kérte a hibás teljesítés jogalapján érvényesített beszámítási kifogás erejéig (139.299,7 euró).
- [31] Előadta, hogy felülvizsgálati kérelme indokolása részének tekinti az elsőfokú eljárás során tett előadásait és a fellebbezési kérelmében foglaltakat is.
- [32] A joghatóság hiánya és ezáltal a per megszüntetésének szükségessége vonatkozásában rámutatott arra, hogy alapvető kérdés, kik között és milyen formában jött létre a perbeli szállítások alapjául szolgáló jogviszony. A felek a szerződésben előírták az írásbeliség követelményét, a joghatóságot csak a szerződés hatálya alá tartozó jogviszonyokra nézve rendelték kikötni, azt kiterjesztően nem lehet értelmezni, illetve az írásbeli kikötés hiányában nem lehet alkalmazni. A Forgalmazási Szerződés kizárólag az írásbeli megállapodást tekinti a hatálya alá tartozónak és csak e megállapodásra nézve rendelkezik a joghatóságról. Ha a közbeszerzésre vonatkozó megállapodás csak szóban kötött, akkor arra sem a Forgalmazási Szerződés, sem ezen keresztül az Ideiglenes Szerződés hatálya nem terjedhet ki. A másodfokú bíróságnak az volt az álláspontja, hogy a kiegészítő megállapodás a Forgalmazási Szerződés hatálya alá tartozik, ezért az a keresetösségi jog fennállása miatt az Ideiglenes Szerződés hatálya alá is tartozik, ezért megállapítható a magyar bíróság joghatósága. Az írásbeliségnek a joghatóság szempontjából helytállóan tulajdonított jelentőséget a másodfokú bíróság, az A/21. számú okiratot ugyanakkor tévesen értékelte, különösen a megállapodást az SP részéről az alperessel megkötő tanú vallomása - mely szerint a megállapodás

kizárólag szóban jött létre - fényében, amelynek mint eltérő bizonyítéknak a mellőzéséről nem is adott számot. Az árlista csupán egységárakat tartalmaz, mennyiségeket nem és tartalmilag sem elégíti ki a Forgalmazási Szerződés mellékletében a kiegészítő megállapodással szemben támasztott követelményeket. Az árlista még a felperes álláspontja szerint sem minősül írásbeli megállapodásnak, a másodfokú bíróságnak ezért állást kellett volna foglalnia arról, hogy a felperes által hivatkozott további nyilatkozatok alapján, azok összességét tekintve írásban létrejött szerződésről lehet-e beszélni. Iratellenes a jogerős ítélet azon megállapítása, miszerint az árlista aláírása a közbeszerzési-szállítási megállapodások létrehozására vonatkozó gyakorlat lett volna. Sem tényállítás, sem bizonyíték nem volt a perben arra, hogy bármely időpontban az árlista aláírásával kötöttek volna a felek szállítási szerződést, a tanúvallomás pedig arra utalt, hogy a felek gyakorlata éppen az írásbeliség mellőzése volt. A felek a korábbi megállapodásukon változtatva a Forgalmazási Szerződés megkötésével éppen azt az akaratukat juttatták kifejezésre, hogy a továbbiakban csak külön, megszabott (a szállítási keretmegállapodás mellékletében rögzített) alakban megkötött megállapodás alapján van helye közbeszerzési megállapodásnak. A beszámítási kifogás körében hivatkozott 2010. április 9-én létrejött szóbeli megállapodás, a hosszú távú együttműködésre vonatkozó kötelezettségvállalásról szólt és semmi köze nem volt az egyedi közbeszerzési szállításokra vonatkozó megállapodásokhoz. A másodfokú bíróság félreértette a bolgár bíróság megállapítását és abból téves következtetést vont le. A joghatósági kikötésekből nem következik, hogy az ezek hatálya alá nem eső jogviszonyokra a magyar bíróság joghatósága állna fenn. Ilyen megállapítást a bolgár bíróság nem tett, az alapul fekvő jogviszony különbözősége miatt nem is tehetett.

- [33] A keresetösségi jog megítélésének előkérdése, hogy a perbeli megállapodás a Forgalmazási Szerződés és az ezáltal az Ideiglenes Szerződés hatálya alá tartozhat-e. Az alperes álláspontja, hogy a felek a joghatósági megállapodást a közbeszerzési megállapításokra vonatkozóan nem kívánták kiterjeszteni, amikor azt illetően szóban állapodtak meg.
- [34] A keresetösségi jogot illetően tévesen indult ki abból a másodfokú bíróság, hogy ha a közbeszerzési megállapodás a Forgalmazási Szerződés részévé válik, akkor egyben az Ideiglenes Szerződésnek is részévé válik, hiszen annak 2. cikk második bekezdése alapján a Forgalmazási Szerződés rendelkezései értelemszerűen alkalmazandók a felperes általi értékesítés esetére. Ez a levezetés a jogviszony létrejöttét és alanyait illetően hibás. Ha ugyanis a jogviszony az SP és az alperes között jön létre, akkor annak utóbb nem válhat sem automatikusan, sem az egyik fél egyoldalú kijelölése alapján részesévé a felperes. Az Ideiglenes Szerződés 2. cikk második bekezdése nem a szerződési pozíció átruházását vagy kiterjesztését lehetővé tevő rendelkezés. A közbeszerzési megállapodás egy új kötelem, amely az azt megkötő felek között jön létre. Az, hogy valamely szerződéses tartalomra történik utalás (annak beemelése) egy adott jogviszonyban, az nem jelent a mások közötti jogviszonyban részesiséget. Az Ideiglenes Szerződés mindössze annyit rögzít, hogy amennyiben az SP felkérése alapján a felperes értékesít, akkor az így, a felperes és az alperes között létrejövő szerződésnek tartalmát képezi a Forgalmazási Szerződés szabályrendszere. A felperes kizárólag akkor érvényesíthetne jogot a nem vitásan, nem általa kötött szerződésből, ha valamilyen módon részesévé lenne a kötelemnek, vagyis abba belépett volna. Erre azonban saját előadása szerint sem került sor. Az Ideiglenes Szerződés 2. cikk második bekezdése nem más, mint tartalommeghatározás egy másik jogviszony tartalmának beemelésével, de nem egy mások közötti jogviszonyban való részesiséget előíró rendelkezés. Az alperes azt nem kifogásolta, hogy az SP-vel megkötött szerződés alapján a felperes szállított a számára és a felperes állította ki a számlákat. Ettől azonban a felperes még nem vált a közbeszerzési megállapodás alanyává, a teljesítésben való közreműködése szerződéses pozíciót nem keletkeztetett.
- [35] A másodfokú bíróság által hivatkozott körülmények pusztán azt igazolják, hogy a felperes eljár a teljesítés körében. Az, hogy a számlájában az SP által megkötött szerződés szerinti teljesítési határidőt tüntette fel, az éppenséggel azt mutatja, hogy nem a saját jogviszonyában járt el, hanem

teljesítési segédként. Az Ideiglenes Szerződés 3.1.2. pontja azt rögzíti, hogy a közbeszerzési megállapodást a felperesnek magának kell - a mellékletben meghatározott formában - megkötnie. Még ha úgyis kellene értelmezni az Ideiglenes Szerződés 2. cikk első és második bekezdését, ahogy azt a másodfokú bíróság tette, ez akkor is csak általánosságban vezetne a felperes megkötött jogviszonyokban való részességére. A 3.1.2. pont a közbeszerzésekre vonatkozóan speciális szabályt ír elő. Az Ideiglenes Megállapodás 1. cikkének második bekezdése szintén kifejezetten rögzíti, hogy a nyilvános piacon történő értékesítés és forgalmazás céljából az értékesítés az alperes és a felperes megegyezése esetén történhet. Az alperes álláspontja szerint a keresetösségi jog hiánya minden további bizonyítás nélkül az Ideiglenes Szerződés rendelkezései és a peres felek közötti szerződéskötés nem vitatott hiánya miatt egyértelműen megállapítható. Az Ideiglenes Szerződés 2. cikkének rendelkezései a más által kötött szerződésben való részességet nem mondják ki, ellenben a Forgalmazási Szerződés tartalmát a felperes általi szerződéskötés esetére teszik az adott jogviszony tartalmává.

- [36] A beszámítási kifogás körében felülvizsgálati kérelmében az alperes arra mutatott rá, hogy a fellebbezésben foglaltak megalapozatlanságára vonatkozóan a jogerős ítélet semmilyen levezetést nem tett. A fellebbezésben foglaltak fenntartása mellett kiemelte: a 2013. és a 2014. évekre vonatkozóan a közte és az SP közötti együttműködésre vonatkozó szóbeli megállapodás létrejötté akkor is megállapítható, ha a 10 évre szóló megállapodás nem lenne bizonyított. Az eljáró bíróságok nem indokolták meg, mely okból ne lenne megállapítható a két éves időszakra a felek együttműködése, figyelemmel a minisztériumi keretmegállapodások megkötésére, illetve az alperes annak alapján történt eljárására.
- [37] A hibás teljesítésből származó igény beszámításával kapcsolatban az alperes azt hangsúlyozta, hogy a teljesítés hibátlanágát a Forgalmazási Szerződés 13.2. pontja alapján a szállítónak, a keresetösségi jog fennállása esetén a felperesnek kellene igazolnia. A becsatolt okiratok bizonyítják, hogy az alperes által befizetett kötbér kiszabására a teljesítés hibája folytán került sor, így ha a felperes nem teljesítési segéd, hanem a saját nevében teljesítő fél, az általa követelt összegbe az alperes által megfizetett kötbér teljes összegét be kell számítani. A másodfokú bíróság tévesen indult ki a Pp. 164. § (1) bekezdéséből, ennek alapján a felperesnek kellett volna igazolnia, hogy hibátlanul teljesített és a kiszabott kötbér az alperes saját magatartására vezethető vissza. A kötbért a perbeli okiratok igazolása szerint a minisztérium egyfelől az A/19. szám alatt csatolt szállítási szerződések 10.2. pontjában meghatározottak szerint rövid szavatossági idő miatt, másfelől szállítási késedelem miatt érvényesítette.
- [38] A felperes felülvizsgálati ellenkérelme arra irányult, hogy a Kúria tartsa fenn hatályában a jogerős ítéletet.
- [39] Rámutatott arra, hogy a felülvizsgálat során a bírói mérlegelés körébe tartozó kérdés nem vizsgálható és kizárt a bizonyítás adatainak újabb egybevetése és értékelése is. A bizonyítékok eltérő értékelésének, a felülmérlegelésnek nincs helye és így nem állapítható meg jogszabálysértés, ha a felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok okszerű mérlegelését támadja.
- [40] A joghatóságot illetően az elsőfokú bíróság által teljes mértékben feltárt tényállás alapján az eljáró bíróságok helyes, logikus, a jogszabályokkal és a rendelkezésre álló bizonyítékokkal összhangban álló következtetést vontak le. A Forgalmazási Szerződést kiegészítő megállapodásra azért volt szükség, mert a közbeszerzési eljárás keretében leszállítandó oltóanyagok típusa és mennyisége csak a Bolgár Egészségügyi Minisztérium által évente közzétett közbeszerzési kiírások dokumentációjából derült ki. A Forgalmazási Szerződés nem írta elő, hogy a kiegészítő megállapodás kizárólag abban az esetben érvényes, ha a mellékleteként csatolt mintával szó szerint megegyező tartalommal jön létre. A közbeszerzési kiírások dokumentációjából kiderült a leszállítandó oltóanyagok típusa és mennyisége. Ezek a feltételek nyilvánvalóan írásban voltak és nem is képezhették megegyezés tárgyát az alperes és az SP között. A pályázati kiírás megjelenése

után már csak az oltóanyagok ára és fizetési határideje maradt olyan nyitott szerződési feltétel, amely tekintetében a feleknek meg kellett egymással állapodniuk. Az A/21. szám alatt benyújtott „Árlista 2012 Bulgária” tartalmazza a felek kétoldali írásbeli megállapodását a közbeszerzési értékesítés céljára szállítandó oltóanyagok neve, ára és fizetési határideje tekintetében. Az árlistát cégszerűen aláírta mindkét fél. A pályázati dokumentáció és az árlista együtt alkották a felek kiegészítő megállapodását, melyre a Forgalmazási Szerződés 6.1. pontja utal. Mindezekből következően a Forgalmazási Szerződés hatálya kiterjedt a bolgár nyilvános piacon értékesítésre kerülő oltóanyagok szállítására is. A megállapodás teljesítése során minden fél (az SP, a felperes és az alperes) ezen kölcsönös és egybehangzó értelmezés alapján járt el. A Forgalmazási Szerződés 2.2. pontja tartalmazza, hogy az SP kapcsolt vállalkozása szállíthatja az oltóanyagot az alperes részére. Az Ideiglenes Szerződés megkötésének ez az alapja. Az Ideiglenes Szerződés 2. cikke szerint a Forgalmazási Szerződés rendelkezései értelemszerűen irányadóak a felperes által az alperes részére leszállított oltóanyagok értékesítésére is. Mivel a Forgalmazási Szerződés hatálya kiterjedt a közbeszerzési piacon történő értékesítés céljára szállított oltóanyagokra, az Ideiglenes Szerződés is kiterjedt erre. Az Ideiglenes Szerződés 3.3. pontja a magyar jogot rendelte irányadónak a szerződés értelmezésére és kikötötte a magyar bíróságok joghatóságát a szerződéssel kapcsolatos jogvitákra. Ebből következően a felperes által az alperes részére kibocsátott, az alperes által kifizetni elmulasztott számlákkal kapcsolatos, a felperes és az alperes közötti jogvitára a magyar bíróságok joghatósággal rendelkeznek. A Bolgár Legfelsőbb Semmítőszék is arra az álláspontra helyezkedett, hogy az oltóanyag szállítása a felperes által az alperes részére a bolgár nyilvános piacon történő továbbértékesítés céljára az Ideiglenes Szerződés alapján történt, amellyel kapcsolatos jogvitára a bolgár bíróságoknak nincs joghatósága. A felperes rámutatott arra, hogy az alperes képviselője tanúvallomásában úgy nyilatkozott, hogy azokkal a feltételekkel szállította le a felperes az árut, amelyekben az alperes az SP-vel megállapodott. A szóbeli megállapodás megerősítése volt az A/21. szám alatt benyújtott dokumentum. Az SP vezetője tanúvallomásában amikor úgy nyilatkozott, hogy nem írtak alá külön megállapodást, a Forgalmazási Szerződéshez mellékelt mintaszerződésre gondolhatott. A tanú egyébként 2011-ben sem és 2012-ben sem volt az SP vezető tisztségviselője, így az alperes tévesen és a rendelkezésre álló bizonyítékokkal ellentétesen állította, hogy ő az a „vezető”, aki a perbeli szerződéseket az SP oldaláról megkötötte. Az alperesi oldalon a Forgalmazási Szerződést és az Ideiglenes Szerződést, valamint az „Árlista 2012 Bulgária” elnevezésű dokumentumot aláíró személy tanúvallomásában úgy nyilatkozott, hogy az árlista nem más, mint a szóbeli megállapodás írásbeli megerősítése. Az F/25. és az F/26. szám alatt benyújtott bizonyítékokban az alperes az Ideiglenes Szerződést jelölte meg, mint a bolgár nyilvános piacon történő továbbértékesítés céljára teljesített oltóanyag-szállítások alapját.

- [41] A keresetösségi jog tekintetében az alperes érveléséből úgy tűnik, azért kéri a felülvizsgálatot, mert a másodfokú bíróság tőle eltérően értékelte a rendelkezésre álló bizonyítékokat. A perben a felperes azt állította és az eljáró bíróságok is azt állapították meg, hogy a felperes nem vált az SP és az alperes között a Forgalmazási Szerződés alapján létrejött jogviszony részesévé. A felperes követelésének az alapja az Ideiglenes Szerződés. Az Ideiglenes Szerződés 3.1.2. pontja nem írta elő, hogy a felperesnek magának kell kiegészítő megállapodást kötni a közbeszerzési értékesítésre vonatkozóan. A felperesnek csak akkor kellett volna egy kiegészítő megállapodást kötnie az alperessel, ha a nyilvános piacon történő értékesítés tárgyában külön tárgyalásokat folytattak volna. Erre nemvitásan nem került sor, a felperes általi szállítások az SP és az alperes között létrejött kiegészítő megállapodás feltételei szerint történtek. A felek Ideiglenes Szerződés 2. cikkében foglaltak alapján a bolgár közbeszerzési piacon történő értékesítés céljára teljesített oltóanyag szállításokra irányadóvá váltak a Forgalmazási Szerződést kiegészítő megállapodás („Árlista 2012 Bulgária”) rendelkezései. Az alperes értelmezése szintén az volt, hogy a felperes által az alperes részére a bolgár közbeszerzési eljárásban való tovább értékesítés céljából teljesített oltóanyag szállítások a közte és a felperes között írásban létrejött Ideiglenes Szerződés, valamint az azt

kiegészítő „Árlista 2012 Bulgária” elnevezésű megállapodásban meghatározott feltételek szerint történtek. A felperes és az alperes között nem volt más megállapodás az oltóanyagok szállítására vonatkozóan, mint az Ideiglenes Szerződés. Nem volt rá szükség, mivel e szerződés - annak 2. cikke által - behivatkozta, részévé tette a Forgalmazási Szerződés rendelkezéseit és ezáltal a közbeszerzési piac céljára történő értékesítésre vonatkozó megállapodás is az Ideiglenes Szerződés részévé vált. A per megindításáig maga az alperes is így értelmezte az Ideiglenes Szerződést és az előbbiek szerint járt el. Az első- és másodfokú bíróság által megállapított tényállásból levont fenti következtetések logikusak, ésszerűek és okszerűek, ezzel szemben az alperes érvelése nem logikus, a tényeknek és saját korábbi állításainak és érveinek is ellentmond.

- [42] A beszámítási kifogás kapcsán is elmulasztott rámutatni az alperes felülvizsgálati kérelmében bármiféle jogszabálysértésre. Nem tett eleget a Pp. 164. §-a szerinti azon kötelezettségének, hogy bizonyítékokkal támassza alá állításait az állítólagos szóbeli megállapodás létrejöttére, károsodására, a kár összegére, valamint a károkozó magatartás és a kár közötti okozati összefüggésre vonatkozóan. Azt sem bizonyította, hogy milyen jogalapon lenne felelős a felperes az SP által okozott kárért.
- [43] A felperes állítólagos hibás teljesítésén alapuló beszámítási kifogás körében az alperesnek kellett volna bizonyítania, hogy a felperes teljesítése hibás volt. Az alperes azonban még csak ki sem fejtette, hogy mely szállítások, milyen tekintetben voltak hibásak, csupán általánosságban állította, hogy a leszállított egyes oltóanyagok szavatossági ideje rövidebb volt a megállapodottnál, de azt sem jelölte meg mely oltóanyagokról van szó, milyen szavatossági határidőnek kellett volna megfelelniük, ezzel szemben mi volt a tényleges szavatossági idejük. Az alperes a Forgalmazási Szerződés 13.2. pontjára alaptalanul hivatkozott, mert egyrészt az oltóanyagok leszállításával és kifogás nélküli átvételével azok tulajdonjoga átszállt rá, így a minisztériumra történő tovább értékesítéssel kapcsolatos minden kockázatot neki kell viselnie, másrészt sem az oltóanyagok átvételekor, sem a jelen peres eljárásban nem adta elő és nem bizonyította, melyek voltak azok a megállapodás szerinti specifikációk, amelyeknek a leszállított oltóanyagok nem feleltek meg. A Forgalmazási Szerződés 13.1. pontja értelmében pedig a felperes semmilyen körülmények között nem felel az alperes közvetett, vagy következményes káráért, bármi legyen is annak az oka.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [44] Az alperes a felülvizsgálati kérelmét megalapozó jogsértést egyrészt abban jelölte meg, hogy a bíróságok nem szüntették meg a pert, abban joghatóság hiányában eljártak, másrészt a kereseti követelés alapjául szolgáló jogviszony létrejöttét, alanyait illetően a beszámítási kifogás megítélésére is kiható téves következtetést vontak le a szerződések tartalmából, a felperes általi teljesítés, számlázás tényéből, továbbá tévesen minősítették az alperes tevékenységét a közbeszerzési értékesítés körében, amikor nem látták megállapíthatónak annak pusztán közvetítői, ügynöki jellegét, a felperes hibás teljesítésének bizonyítását pedig annak ellenére terhelték rá, hogy a felek szerződése szerint a teljesítés hibátlanságát a szállítónak kell igazolnia [Pp. 272. § (2) bekezdés]. A Kúria ezért a jogerős ítéletet ebben a keretben vizsgálta felül [Pp. 275. § (2) bekezdés].
- [45] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [46] A joghatóságot illetően a Kúria álláspontja szerint annak volt jelentősége, hogy a felperes keresetében érvényesített követelés tárgyában kialakult jogvita a peres felek közötti Ideiglenes Szerződéssel kapcsolatos. Az Ideiglenes Szerződést a felek annak érdekében kötötték, hogy meghatározzák azokat a feltételeket, amelyek mellett a magánpiacon - illetve a felek közötti megegyezés függvényében a nyilvános piacon - történő értékesítés céljából oltóanyagot vásárol az alperes a felperestől. A felperes állítása szerint e keretszerződés alá tartozó külön megállapodás

alapján vásárolta tőle az alperes a bolgár nyilvános piacon történő értékesítésre azt az oltóanyagot, melynek vételárát a perben kénytelen vele szemben követelni. Az alperes a külön megállapodás létrejöttét vitatta, az Ideiglenes Szerződés feltételei alapján ugyanakkor egyértelmű, hogy a külön megállapodás kiegészítő jelleggel kapcsolatban áll az Ideiglenes Szerződéssel, mely önmagában megalapozza a vonatkozásában is a joghatósági kikötés (Ideiglenes Szerződés 3.3. pont) érvényesülését. Az a jogvita ugyanis, melynek a tárgya mindenek előtt az, hogy az Ideiglenes Szerződés kiegészült-e, nyilvánvalóan kapcsolatos e szerződéssel. Annak megítélése, hogy a felek által az Ideiglenes Szerződésben rendelt írásbeliség teljesült-e, ennek hiányában létrejöhetett-e a külön megállapodás, alapítható-e arra követelés és ki által, már nem joghatósági kérdés. A jogerős ítélet mindezekre tekintettel nem sérti a Pp. 157/A. § (1) bekezdés b) pontjában foglaltakat.

- [47] Az alperes a felülvizsgálati kérelemben arra helytállóan mutatott rá, hogy annak levezetése, miként áll fenn az a jogviszony a peres felek között, amely a kereset alapját képezheti, a jogerős ítéletben téves. A Kúria álláspontja szerint a Forgalmazási Szerződés és az Ideiglenes Szerződés tartalmának összevetésével megállapítható, hogy lényegében azonos tárgyú, de két önálló megállapodásról van szó. A szerződő felek a Forgalmazási Szerződésre és az azt kiegészítő megállapodásra a francia jogot, az Ideiglenes Szerződésre és az azt kiegészítő megállapodásra a magyar jogot rendelték alkalmazni. A másodfokú bíróság ennek ellenére a szerződéseket egyféle jog alapján ítélte meg. Az SP és az alperes között a francia jog alapján jöhetett létre kiegészítő megállapodás a nyilvános piacon történő értékesítés tárgyában, az Ideiglenes Szerződés rendelkezéseiből ugyanakkor nem vonható le olyan következtetés, hogy e megállapodás részévé válik a peres felek közötti, a magyar jog talaján álló jogviszonynak. Az alperes helyesen hivatkozott a felülvizsgálati kérelemben arra, hogy az Ideiglenes Szerződés 2. cikke nem az ügyletet, hanem annak feltételeit emeli be az Ideiglenes Szerződésbe. A magyar jog szabályai szerint egyedül az alperessel kötött megállapodás alapján a felperes nem válhatott az alperes és az SP jogviszonyának alanyává. A 2. cikk második és harmadik bekezdésében foglaltak arra vonatkoznak, hogy az alperes azokat a feltételeket, melyeket a Forgalmazási Szerződésben az SP-vel szemben vállalt betartani, az Ideiglenes Szerződés keretében a felperessel szemben is betartja és elismeri, hogy a felperest olyan jogok illetik, illetve olyan kötelezettségek terhelik az Ideiglenes Szerződés alapján, mint a Forgalmazási Szerződésben az SP-t. Az a megfogalmazás, mely szerint a felperes helyzete olyan, mintha részese lenne a Forgalmazási Szerződésnek, azt is kifejezi, hogy ténylegesen nincs így, melyből következően a felperes a Forgalmazási Szerződést kiegészítő megállapodásnak sem részese. Nincs tehát olyan szerződéses rendelkezés és olyan jogszabályi rendelkezés sincs, amely alapján a nyilvános piacon történő értékesítés tárgyában az SP és az alperes között létrejövő megállapodásból a felperes minden további nélkül követelést támaszthatna.
- [48] A teljesítés ténye ugyanakkor arra utal, hogy a perrel érintett szállítás kapcsán kötött megállapodás a nyilvános piacon történő értékesítés tárgyában. A Forgalmazási Szerződés és az Ideiglenes Szerződés rendelkezései, az SP 2013. április 11-i levele (F/12. számú irat), valamint a felek által folytatott gyakorlat, a számlázás, a számlák befogadása és részbeni kiegyenlítése pedig arra utal, hogy a megállapodás a felperes és az alperes között állt fenn és a felperes a saját szerződését teljesítette. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében arra helyesen hivatkozott, hogy ez a megállapodás nem lehetett írásbeli, az az okirat (A/21. szám alatt csatolt „Árlista 2012 Bulgária”) ugyanis, amit a másodfokú bíróság e körben értékelt nem tartalmaz szerződési nyilatkozatot és a tanúk is írásbeliséget mellőző gyakorlatról nyilatkoztak. A szerződéshez képest a pályázati kiírás, valamint az A/21. számú irat a tartalmát, célját tekintve mindössze a megrendelés tárgyát, a szállítmányt és az árat rögzíti.
- [49] A magyar jog szerint a szerződés szóban is létrejöhet a felek között és a szerződési akarat ráutaló magatartással is kifejezésre juttatható [Ptk. 216. § (1) bekezdés], olyan előírás pedig nincs, hogy a szerződési feltételekről maguknak a feleknek kell tárgyalniuk. Az adott esetben a Forgalmazási Szerződés tartalmát átvevő Ideiglenes Szerződésben szabályozott szerződéses konstrukció olyan volt,

hogy a felperes az SP-től megrendelt terméket értékesítette és az alperes az SP-vel való egyeztetést követően vásárolhatott tőle, az SP részére azon termékek után kellett fizetnie, amelyeket az SP szállított. A Forgalmazási Szerződés 2.2., 4.1., 5.1. pontjában foglaltakból következően az SP meghatározhatta, hogy az értékesítés kapcsolt vállalkozásán keresztül történjen, azaz a szerződés az alperes és a kapcsolt vállalkozás között álljon fenn azokkal a feltételekkel, amelyekben az alperessel megállapodott. Az, hogy a perbeli szállítás esetén ez történt és az SP az alperest ennek megfelelően tájékoztatta, kétséget kizáróan bizonyítja, hogy a felperes által leszállított oltóanyagot az alperes átvette, a felperes számláit befogadta és részben kiegyenlítette. Nem merült fel a perben arra vonatkozóan adat, hogy a felperes és az SP között lett volna a Forgalmazási Szerződésen és az Ideiglenes Szerződésen kívül más megállapodás is akár az értékesítést, akár a számlázást illetően. Az SP 2013. április 11-i levele (F/12. számú irat) tovább erősíti, hogy az alperes a felperesnek tartozik, vele áll jogviszonyban. E mellett szól az alperes alapítójának tanúvallomása is (58. számú jegyzőkönyv 13. oldal), mely szerint „Mi azon nem csodálkoztunk, hogy tőle kapjuk a számlát, miért kellett volna ezen csodálkoznunk, tekintettel arra, hogy azt mondta a S. P., hogy a S. A. az ő ügynöke...”. Az Ideiglenes Szerződésben a felek a kiegészítő megállapodásra is írásbeli alakot kötöttek ki. Az előbbieken kifejtettek szerint ennek ellenére a kiegészítő megállapodás szóban jött létre. A Ptk. 217. § (3) bekezdése ugyanakkor kimondja, hogy a teljesítésnek vagy egy részének elfogadásával a szerződés akkor is érvényessé válik, ha az alakiságot a felek mellőzték.

- [50] A felperes keresetösségi joga mindezekre tekintettel fennállt, az eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül állapították meg, hogy az alperes a leszállított oltóanyagok még ki nem egyenlített vételárával neki tartozik.
- [51] Az állítólagos 10 évre (vagy 2013., 2014. évre) szóló írásbeli együttműködési megállapodást az alperes saját állítása szerint az SP-vel kötötte, ezért a megállapodás megszegéséből eredő kártérítési igény is az SP-vel szemben volna érvényesíthető. A felperes keresetösségi joga körében kifejtettekre is tekintettel a szerződők (SP, alperes, felperes) jogviszonyából nem vezethető le, hogy az alperes a felperessel szemben léphetne fel kártérítési követeléssel a Forgalmazási Szerződéstől és az Ideiglenes Szerződéstől is elkülönülő állítólagos szóbeli együttműködési megállapodás kapcsán.
- [52] Az eljáró bíróságok helyesen állapították meg, hogy az alperes kereskedelmi ügynöki minősége nem következik az Ideiglenes Szerződés feltételrendszeréből. A Forgalmazási Szerződésnek az Ideiglenes Szerződésbe beemelt 2. cikke meghatározza az alperes megbízásának tartalmát. A szerződés alapján az alperes a saját nevében és saját számlájára vásárolta meg az oltóanyagot a felperestől a nyilvános piacon történő értékesítés céljára. A bolgár közbeszerzési piacon a saját nevében és a maga javára szerződött. Szerepének megítélésén nem változtat sem pozíciójának köztes jellege, sem az, hogy az SP előzetes szállítási vállalása alapján kötött szerződést a minisztériummal. Az oltóanyagot az Ideiglenes Szerződés feltételrendszere szerint saját hasznára értékesítette tovább. A Forgalmazási Szerződés 7. cikke értelmében a neki értékesített termék tulajdonjoga átszállt rá. A másodfokú bíróság helyesen minősítette a peres felek közötti jogviszonyt, amikor azt állapította meg, hogy az nem kereskedelmi ügynöki szerződés, hanem a szállítási és a megbízási szerződés elemeit tartalmazó vegyes kötelelem, így nem alkalmazandóak rá az Ügynöki tv. rendelkezései. Az alperes ehhez képest nem követelhetett a felperestől a kereskedelmi ügynököt megillető jutalékot.
- [53] Nem alapos a hibás teljesítésre alapított beszámítási igény sem. A beszámítani kért követelés tekintetében a bizonyítási kötelezettség a Pp. 164. §-a szerint állhatott volna fenn. A felülvizsgálati ellenkérelmében a felperes helyesen hivatkozott arra, hogy az alperes hiányos tényállítása akadályát képezne a bizonyításnak, de mert a Forgalmazási Szerződés 13.1. pontjában foglaltak szerint kizárt a felelőssége a közvetett vagy következményes kárért, a bizonyítás szükségtelen.
- [54] A jogerős ítélet tehát a felülvizsgálati kérelemben felhozottak miatt a beszámítási kifogás megítélése tekintetében sem jogszabálysértő.

- [55] A Kúria mindezekre tekintettel a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [56] Az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő alperest a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperes javára a 32/2003 (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5), (6) bekezdése és 4/A. § (1) bekezdése szerint megállapított, a ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenység munka- és időigényével arányos ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

Budapest, 2017. október 18.

Dr. Molnár Ambrus s.k. a tanács elnöke, Dr. Magosi Szilvia s.k. előadó bíró, Dr. Madarász Anna s.k. bíró